

Volnost na tónech cimbálu ROZHOVOR

S primášem brněnského souboru Cimbal Classic Daliborem Štruncem jsme se bavili o hledání hudebních kořenů, při němž občas běhá mráz po zádech. „V každém z nás rezonuje to, co je blízké jeho srdci,“ říká kapelník.

Co člověka přiměje rozhodnout se pro tak klasický folklorní nástroj, jakým je cimbál?

V mém případě se nejednalo o žádnou náhodu či rozmar, ale o pokračování rodinné tradice. Pocházím z Rožnova pod Radhoštěm a oba dva mí rodiče patří k aktivním folkloristům. Maminka zpívá v ženském sboru Polajka a otec je snad nejstarším žijícím primášem na Valašsku. Svůj život spojil se souborem Radhošť. Ovšem k jejich nemalému překvapení jsem si nevybral praktické housle, jak velela zvyklost, ale cimbál, který mi coby sedmiletému chlapečkovi učaroval svou barevností. Možná za tím výběrem ale byla i klukovská vychytralost, protože jsem věděl, že na tenhle instrument otec s jistotou neumí, a nedají se tudíž očekávat bolestivé lekce.

Není ten nástroj trochu omezující?

V populární hudbě se asi moc využít nedá.

Cimbál je možná trochu omezující, ale ne ve smyslu využití. Spíš se těžko přenáší, má problematické ladění, konstrukčně není dokonalý a tak dále. Jako hráči vám ale dává ohromnou volnost výrazovou, melodicko-rytmickou a hlavně harmonickou. No a pak je tu ta nezaměnitelná barva, díky které se cimbál stává zpestřením i v těch hudebních směrech a žánrech, kde to není obvyklé. Využil jsem ho nesčetněkrát nejen v populární hudbě, ale i hudbě filmové, divadelní a to nejen u nás. Naopak si troufám

tvrdit, že mi bylo dopřáno větší pestrosti než kdybych hrál na kterýkoli jiný nástroj.

Variace na lidovou hudbu užívá například v rockových verzích skupinu Čechomor.

Jak se folklorní hudba prosazuje vám?

My jsme sice s Cimbal Classicem udělali tři monotematická folklorní alba, ale na koncertech nosíme kůži na trh převážně s původními autorskými písničkami. Mediální dopad naší hudby samozřejmě není vysoký, ale na koncertech se od publika setkáváme s velkou vstřícností. I z tohoto pohledu jsem s prosazováním toho, co děláme, spokojený. To samozřejmě s vědomím faktu, že nepíšu, nehraju a nezpívám takovou muziku, která by oslovila nějaké široké masy. Ale to není nic, co by mě trápi.

Není jednodušší prosazovat Cimbal Classic jako doprovodnou kapelu třeba k vystoupením Vlasty Redla, než ji “vypouštět” na vlastní sólovou dráhu?

Když jsme před patnácti lety hráli poprvé na festivalu Okolo Třeboně coby doprovodná kapela Vlasty Redla, tak se pro nás vše jevílo prosté a jednoduché. Narvané zámecké nádvoří, přímým přenosem nás bral Radiožurnál, vystoupení se líbilo a přišlo pozvání na pár dalších akcí. Jenže každá atrakce se jednou omrzí a Vlasta měl podobných aktivit celou řadu. Abychom se mohli vydat někam dál, museli jsme si najít vlastní cestičku. Je trochu užší a trnitá, ale za žádnou jinou bych ji nevyměnil.

Na jaké akce nebo k jakým příležitostem si vás pořadatelé zvou?

Cimbal Classic je velmi univerzální těleso a jeho nadžánrovost ho předurčuje k různým typům koncertů a kulturních akcí. A taky se tak děje. Nejlépe ale naši muzice sluší klidné komorní prostředí a v něm lidé, kteří ví nebo alespoň tuší, na co přišli.

Když poslouchám vaši muziku, slyším něco mezi Žalmanem, Nerezem a klasickou moravskou cimbálovkou – třeba Hradišť’anem. Souhlasil byste s tímhle přirovnáním?

Jsou to všechno velká jména, kterých si vážím a bylo by mi samozřejmě ctí. Ovšem v hudbě přirovnání trochu pokulhávají a mně je moje hudba natolik blízká, že bych ji jenom těžko dokázal někam přiřadit. To můžou dělat jenom posluchači.

Když slyším od Hradišť’anu píseň Voda má, běhá mi mráz po zádech a něco nepopsatelného mne jakoby dojíhá. Je to síla samotné melodie, nebo se člověk nějak podvědomě identifikuje s hudbou, která je mu historicky blízká?

V zásadě jste si odpověděl. V každém z nás rezonuje to, co je blízké jeho srdci. To, co si v sobě nese z dětství, ze své rodiny, ze svého kraje a ze svých kořenů. Podvědomě hledá, co mu chybí. V tomto případě asi přirozenost a pravdivost, kterou v sobě Hradišť’an má. V případě této písně nesmíme taky zapomenout na Jana Skácela a jeho ryzí text, který je sám o sobě nesmírně silný.

NAJÍT SI
vlastní cestu
– to je cíl
souboru
Cimbal
Classic,
který by
jeho kapelník
za nic
nevyměnil

Pro nás zní Cimbal Classic jako lidová folklorní klasika, jak zní ale posluchačům v zahraničí? Řadí vás třeba do ethno nebo world music?

Tohleto já nevím a ani po tom nepátrám. Ono to zařazování do nějakých škatulek je spíše výsadou hudebních kritiků a recenzentů. Normálnímu posluchači se hudba buď líbí nebo ne a všechno ostatní už není podstatné. Kdybych měl ale zařadit třeba své profilové cimbalové album Prameny, tak určitě k world music.

Karel Holas z Čechomorů například tvrdí, že když řeknou, že hrají moravskou hudbu, tak cizinci nevědí, kam tuto hudbu zařadit.

Známý mandolinista Jirka Plocek při své vědecké stáži v USA zase zjistil, že v tamějších rozlehlejších obchodech s hudebními nosiči nemáte šanci narazit na CD s českou či moravskou lidovou hudbou. Našel švédskou, finskou, maďarskou, ruskou a kdo ví, jakou jinou, ale naši ne. V čem jiném jsme

přítom opravdovou velmocí než v počtu a rozmanitosti lidovek? Z fyzika Jirky Plocka se díky tomuto poznání stal vydavatel a neúnavný propagátor moravské lidové hudby u nás i v zahraničí. Ve své edici zachytil a pečlivě zmapoval všechny zajímavé regiony a nejvýznamější nositele jejich tradic. On, sám soukromník a moudrý snělek, udělal to, co by měl pro svou prezentaci udělat stát.

Pozná se, když nějaká kapela zařazuje do svých písní lidové prvky jen proto, aby se její muzika lépe prodala?

Nevím, do jaké míry v tom hraje roli kalkul, ale myslím, že dokážu poznat, kdo zachází s lidovou písničkou necitlivě a nevkusně. Určitě tak nečiní ve zlé víře, ale v nevědomosti a v malé pokoře. Lidová písnička toho sama o sobě už moc nepotřebuje, vždyť se vyvíjela slůvko po slůvku, tón po tónu stovky let. A on pak někdo přijde a ještě ji chce trochu vylepšit. Naštěstí dobré zůstane a zlé se zapomene. Do takové SuperStar bych doporučil zařadit

jako jednu z disciplín zpěv národní písně. Viděli bychom, jak těžké je tyto písně zazpívat a jak by prosely startovní pole. A ještě by se k údivu dramaturgů zvýšila sledovanost.

Co lidé, kteří hrají folklorní muziku, poslouchají? Můžete si třeba bez strachu z kulturní úhony naladit běžnou českou rozhlasovou stanicí?

Tím, že mám nejen hráčsky ale i posluchačsky poměrně široký záběr, nemám problém naladit si tu správnou. Mrzí mě ale snaha některých veřejnoprávních stanic přiblížit se v tuctovosti těm komerčním. A taky mi vadí, když na cestách poslouchám třeba zpravodajsky zdatný Radiožurnál a pak v pořadu Nad věcí, kde mluví moudří, vzdělaní lidé o zajímavých i kulturně laděných věcech, je jejich slovo prokládáno nevkusně vybranou hudbou, která brutálně přetne to pěkné, co jste právě slyšeli. A přitom by stačilo tak málo.

Jaromír Hasoň

DALIBOR ŠTRUNC

- + se narodil 13. června 1966 v Rožnově pod Radhoštěm.
- + vystudoval hru na cimbál na brněnské konzervatoři, kde od roku 2000 stejný obor i vyučuje.
- + začínal jako sólista Československého státního souboru písní a tanců, odkud v roce 1992 přešel do Brna na místo prvního cimbalisty orchestru lidových písní BROLN. Jako sólista hostuje v několika souborech – například v Javorech Hany a Petra Ulrychových.
- + Cimbal Classic je jeho profilovým souborem. Na housle v něm hraje i jeho manželka Kateřina.

- + s Cimbal Classicem vydal alba Čichám člověčinu, Vrávorám a Bylo a není. Skupina také vydala záznam valašských koled se souborem Polajka nazvaný Vánoce v Rožnově, velikonočně laděný výběr písní Jaro nebo album málo známých českých lidových písní Blízká krajina.
- + S režisérem Petrem Kracikem spolupracoval v pražském Divadle pod Palmovkou jako autor a aranžér scénické hudby k muzikálové baladě Cikáni jdou do nebe, dále k představení Gazdina roba a At žije královna.